

HUSZONEGYEDIK SZÁZADI VILÁGUNK sajnos tökéletesen kiszámíthatóvá vált. Ezt hétköznapi életünkben nemigen vesszük észre, tökéletesen megszoktuk már. Akkor lepődünk meg, amikor váratlanul szembetalálkozunk valami nem szokványos dologgal, például Kovács Melinda fotóival. Képei tele vannak meglepetéssel. A vermeeri szigorról kidolgozott látvány és a stilizált mesei egyszerűség ellenére mindig meg vagyunk lepve. Tényleg, ilyen is lehetne

Csendes Toll 87

A MUTATVÁNY PEREMÉN

Kovács Melinda és fotói

az életünk, tele izgalommal és furcsasággal? Ne áltassuk magunkat, mindez csak a művészetben, a művészet segítségével lehetséges menekülési útvonal.

Csendélet másképp, egy ismeretlen vidéki költő, Jász Attila(?) tantörténete: *Az aranyhalat be kellett hozni télre, mert nem elég mély a tavacska, nem tud elvermelni, a kis akváriumban, levegőztetővel látszólag jól érzi magát, egy reggel mégis kiugrik az akváriumból, a szekrény mögött találod meg, még él, talán, visszaengeded, mozdulatlanul és koszosan lebeg a víz színén, visszaengeded, de nem sok reményt adsz neki, annyit csak, hogy este, ha hazajössz az legyen az első dolgod, hogy megnézed, és legnagyobb meglepetésedre, még mindig él, persze nem az aranyhalról beszélsz, hanem magadról, pedig az aranyhaltól se kértél volna mást, csak hogy éljen.* (Ugye, Melinda?)

KOVÁCS MELINDA MAJD NEM MINDEN képén unalmas és valóságos világunk eszközeit, tárgyait és élettelen lényeit használja fel a – szürrealistáktól – jól ismert társítási technikával. Ennek ellenére többnyire egyedi eljárással készülnek képei, vagyis makettek nyomán kézi színezéssel, és ezt csak azzal tudom magyarázni, hogy a tényszerű valóságban nem találja, amit keres. Olyan általános problémákra keresi a választ, amelyek ma is aktuálisak számára, foglalkoztatják. Ezek a fogalmak eléggé kiüresedtek a sok felületes használatból: (...) Hit?, szeretet?, erkölcs? Közéltőleg ezeknek a fogalmaknak a mai tartalmát, jelentését keresi, vizsgálja és próbálja újrafogalmazni. Képileg természetesen. Mi található az anyag romlása, a pusztulás, a látvány mögött? Nem a világot félti a kaoszba zuhanástól, a megsemmisüléstől, hiszen tudja, a világ (egy világ) könnyen felépíthető (éppen ezt teszi ő is makettjeivel), hanem az ember által használt és létrehozott környezet elpusztítása miatt izgul, hiszen tájai embertelenek – az ő szavával –, s ez talán figyelmeztetés is. Nem csak romantikus esztétizálás. A makettek felépíthetőek, és valószerűek. Nem élet-, hanem valóságszerűek. Ahogy a hegyes, hegyi képei

elsőre tájképnek tűnnek. De Melinda természetesen nem akar bennünket becsapni, része a történetnek, hogy leleplezi magát. A maketről is készít képet, távolít. Távolít.

Illusztráció: Yashiro Atiko *Kínai haiku-változatok:*

88

*Két bögre tea,
három csónak a folyón,
hét hegy jön felém.*

*Hét hegy jön felém,
két bögre, három csónak,
együtt és külön.*

*Együtt és külön,
hegyek, bögrék, csónakok,
hiányuk éppúgy.*

A VILÁG NEM REALISZTIKUS, erősen átstilizált és lecsupaszított ábrázolása rokonítja számomra Kovács Melinda festményfotóit Lars von Trier dán filmrendező képi világával. Gondoljunk csak *Dogville* című filmjének álomszerű makettvárosára, vagy a *Hullámtörés* tájkép-mottóira, amiről a rendező egy interjúban azt mondja, ezek olyanok, „amilyenek Isten látja a 89 tájat, amelyben a történet kibontakozik, mintha ő figyelné a szereplőket”. A *Dogville*-ben a férfi főhős azt mondja, ő csak úgy képes megértetni a többiekkel a mondanivalóját, ha „illusztrál”. A film végén, amikor a férfi tökéletesen elárulta és becsapta a női főhőst, azt mondja neki: „Abban biztosan egyet értesz, hogy ez az illusztráció felülmúlt minden várakozást.” És hozzáteszi: „Az emberségről szólt.” Nem ez a magasrendű, idézőjeles „illusztrálás” lenne Kovács Melinda „embertelen” szándéka is valójában?

És akkor álljon itt Jász Attila és Yashiro Atiko közös verse, **Tájképrészlet:**

*A fotográfus jól tudja, hogy egy történet csupán keret,
melyet a tájra, ha elég ügyes, majd szépen ráfeszíthet,
hogy a rejtély belesimulhasson észrevétlen a képbe,
egyszerű megoldást, körkörös véget, soha el nem érve.*

A PSZICHOLÓGIA RÉGÓTA TUDJA, a mesében felmerülő szimbólumok és azok jelentései nemcsak egyedi, egyéni problémákat fejeznek ki, mindannyian értjük, miről is szól. Ilyen egyszerű szimbólumokkal találkozunk Kovács Melinda képein is. Közös emlékeinkből meríti, és hozza felszínre, teremti újra ezeket a megkopott, örök álomszimbólumokat. Megmutatja a mögöttes tartalmakat is, megtisztítja, újrameséli – igen, nekünk felnőtt emberi lényeknek - az életben nélkülözhetetlen és szimbolikus fogalmainkat.

És végül Jász Attila aforizmája, **Amíg lehet:**

*Sose tudjuk, mi mire lesz jó, és miért is vagyunk épp itt, és ez miért is jó nekünk,
hogy energiát viszünk, hozunk és adunk át folytonosan, amit művészetnek neveznek,
jobb híján, és noha látszólag teljesen értelmetlennek tűnik, ezt csináljuk,
ezt tudjuk csak csinálni, folyton, visszük át, innen oda, és vissza, mint egy
lélegző kábelen keresztül, magunkon, amíg lehet, megteesszük, amit lehet, aztán
lesz, ami lesz, a többi ámen.*